

ת"פ 28015/07/15 - מדינת ישראל נגד מודר חאג יחיא, מודרני סיטי להשקעות בע"מ

בית משפט השלום בכפר סבא

ת"פ 28015-07-15 מדינת ישראל נ' חאג יחיא ואח'

בפני כבוד השופטת מרב גרינברג
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה ע"י ב"כ עו"ד רינת ברנדל
נגד

1. מודר חאג יחיא
3. מודרני סיטי להשקעות בע"מ

ע
ע"י ב"כ עו"ד אורן בר עוז ועו"ד אורי בר עוז
הנאשמים

גזר דין

1. הנאשמים הורשעו, על יסוד הודאתם בכתב אישום מתוקן, בארבע עבירות של **שימוש במרמה, ערמה ותחבולה**, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה **והשמטת הכנסה מדו"ח** - עבירה לפי סעיף 220(1) לפקודה.

2. כמפורט בכתב האישום, הנאשמת 2 הינה חברה פרטית העוסקת בהשכרת משרדים, במרכז מסחרי, בעיר טיבה. בשנים 2006 ועד למועד לא ידוע בשנת 2009, היה הנאשם מנהלה הפעיל של הנאשמת. בתקופה זו הפיקו הנאשמים הכנסות משכירות והיו חייבים בהגשת דו"ח שנתי של הכנסות הנאשמת לפקיד השומה, ובניהול ספרי חשבונות בהתאם לפקודה ולהוראות מס הכנסה בנוגע לניהול פנקסי חשבונות.

3. בכל שנת מס בתקופה הרלוונטית לכתב האישום פעלו הנאשמים במרמה ועורמה ובתחבולה, במזיד ובכוונה להתחמק ממס וזאת בעשותם את המעשים המפורטים להלן:

א. הנאשמים לא ניהלו ספרים בנאשמת כמתחייב מהוראות פקודת מס הכנסה והוראות מס הכנסה.

ב. בכל אחת משנות המס 2006, 2008, 2009 הנאשמים לא הגישו לפקיד השומה דוחות כנדרש בהתאם להוראות סעיף 131 לפקודת מס הכנסה.

ג. ביום 17.01.11 הגישו הנאשמים דוח שנחזה להיות דוח לשנת מס 2007 אשר דווחה בו הכנסה "אפס". לדוח לא צורפו פירוטים נוספים לרבות מאזן ורווח והפסד של החברה כנדרש.

עמוד 1

4. בעשותם כן בשנות המס 2006-2009, פעלו הנאשמים במזיד ומתוך כוונה להתחמק ממס בגין הכנסות שהפיקו מהעיסוק בסכום שאינו ידוע אך לא פחות מסך של 2,331,886 ₪ כמפורט בסעיף 6 לכתב האישום ובנספח א' המצורף לו.
5. ביום 13.11.16 הודה הנאשם 1 בכתב האישום, הנאשמים הורשעו במיוחס להם ובית המשפט (כב' הש' קרשן) הפנה הנאשם לשירות המבחן.
6. יצוין כי ביום 19.7.17, נשמעו לפניי טיעוני המאשימה לעונש ונוכח נסיבות חדשות שהוצגו ע"י ההגנה, סברתי שיש מקום להשלמת ההידברות בין הצדדים ודחיתי הדיון לצורך כך. מתברר שהמאשימה לא נאותה להפגש עם ב"כ הנאשם, על כן ביום 27.9.17 נשמעו טעוני ההגנה לעונש.

תסקיר שירות המבחן

7. מהתסקיר עלה, כי הנאשם בן 41, נשוי טרי ואב לתינוקת, עובד כעו"ד שכיר. הנאשם בן למשפחה מכובדת, למד משפטים באנגליה, כששב לארץ לצורך התמחות, נפטר אביו והנאשם, בנו הבכור, נטל עליו את ניהול עסקי המשפחה. הנאשם הסביר את הרקע למעשיו בחובות כבדים שהותיר אחריו האב, הלוואות שנטל וקושי להשיב חובות. עוד תאר חובות לגורמים עבריינים בשוק האפור שהובילו להידרדרות במצבו הכלכלי והנפשי עד כדי ניסיון אובדני. בהמשך, סייעו לו אחיו לצאת מהמשבר והנאשם החל לעבוד כעו"ד. כיום משמש בתפקיד בכיר בלשכת עורכי הדין ונטל חלק פעיל בפעולותיה. הנאשם נעדר עבר פלילי, נוטל אחריות על ביצוע המעשים, מסביר שהתקשה להתנהל באופן מסודר ושקול נוכח מצבו הנפשי והלחצים שהופעלו עליו. מאידך, הדגיש שלא פעל בתחבולה ובמרמה ולא מתוך כוונה להפיק רווח כלכלי. שירות המבחן התרשם מאדם המנהל אורח חיים נורמטיבי, בעל דימוי עצמי שברירי שמתקשה להתנהל במצבי דחק. עוד התרשם שהנאשם חש בושה וחרטה ושרוי בחרדה גבוהה מתוצאות ההליך המשפטי. שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית, סבור שהרשעתו תיפגע בעבודתו כעו"ד וממליץ להטיל עליו צו של"צ בהיקף נרחב.

טיעוני הצדדים

8. ב"כ המאשימה, עו"ד ברנדל, עמדה בטיעוניה על חומרת מעשיו של הנאשם, היקף המרמה, תכנון המעשים וביצועם לשם רווח כספי. לשיטתה, מתחם הענישה הראוי נע בין 12-36 חודשי מאסר, כשמבקשת למקם עונשו של הנאשם במרכז המתחם. עוד הפנתה לדוגמאות פסיקה, כשמבקשת לייחס משנה חומרה למשך המעשים, העובדה שמדובר בנאשם בעל השכלה משפטית וסבורה שנסיונותיו האישיים נסוגות לאחור נוכח שיקולי הרתעה והגמול הנשקלים בעבירות מס. לצד עונש המאסר, עותרת לקנס בטווח בין 50,000-150,000, כשלהסרת המחדל מייחסת משקל מועט.
9. ב"כ הנאשם, עו"ד אורן ואורי ברעוז, עותרים להעדיף את שיקוליו האישיים של הנאשם וסבורים כי בכך

נסיבותיו לאפשר סטייה ממתחם הענישה ולהביא לביטול הרשעתו. כך עמדו בטיעוניהם על נסיבותיו החיוביות, אביו ששימש שנים כחבר כנסת, הטיפול בעסקי אביו שהועבר לאחריותו כשהוא בחור צעיר ונוכח מותו הטראומטי של אביו, חובות האב שהנאשם לא הצליח לשלם והובילוהו לסחרור עד כדי הדרדרות קשה במצבו הנפשי. עוד הדגישו, שחקירת מעשי הנאשם החלה מיוזמתו, במסגרת תיק שבו נחקר כמתלונן כנגד עבריינים שסחטו אותו ועמדו על השיהוי הרב עד להגשת כתב האישום. כמו-כן, ביקשו ליתן משקל מוגבר לשיקומו בשנים האחרונות, הנאשם עובד כעו"ד, משמש כיו"ר המשולש בלשכת עורכי הדין ופורע חובותיו כנדרש. הנאשם אף הסיר את המחדל, כשבהתאם לחישוב פקיד השומה עמד המחדל, לאחר חישוב הוצאות והכנסות הנאשמים, על כ-65,000 ₪ בלבד. ההגנה הביעה חשש שהרשעתו של הנאשם או הטלת כל עונש אחר עליו תוביל לשלילת רשיונו כעו"ד ולנסיגה לאחור במצבו הכלכלי, התעסוקתי והנפשי.

דברי הנאשם

10. הנאשם פנה לבית המשפט בדברים מרגשים וכנים. כך סיפר על הרקע לביצוע העבירות, מצבו הנפשי הקשה, אהבתו הרבה לעבודתו כעו"ד, תרומתו לפעילות לשכת עורכי הדין והמשפחה החדשה שהקים. הנאשם הסביר שלא הפיק כל רווח כלכלי מהמעשים, שילם את כל הכנסותיו לטובת חובות שהצטברו ובשנים האחרונות פועל לסילוק כל חובותיו. על כן, ביקש בדמעות, להתחשב בו.

דין

קביעת מתחם העונש ההולם

11. הנאשם שלפניי פגע פגיעה ממשית בערכים החברתיים מוגנים, כשהמרכזיים ביניהם הינם פגיעה בקופת המדינה ופגיעה בעקרון השוויון בתשלום מס בין כלל הנישומים. בתי המשפט חזרו והדגישו החומרה שיש לייחס לעבריינות כלכלית בכלל, ועבירות מס, בפרט, וזאת נוכח התוצאות ההרסניות שלהם למשק, לכלכלה ולחברה. עוד נקבע, כי מדיניות הענישה הראויה בגין ביצוע עבירות מס כוללת בגדרה, ככלל, רכיב של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, ולצדו הטלת קנס כבד. יפים לעניינו, דברי כב' השופט רובינשטיין ברע"פ 7135/10 חן נ' **מדינת ישראל** (3.11.10) הדן בערעור של נאשם בעבירות מס שנידון לעבודות שירות, עונשו הוחמר ע"י ערכאת הערעור ל-18 חודשי מאסר ובקשתו לבית המשפט העליון, נדחתה:

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל אינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול -במבט מקל. לא ולא. אדרבא, בית משפט זה, עוד משכבר הימים הימים ראה אותן בחומרה וקבע כ'מדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פסקליות' (ע"פ 4097/90 בורסקי נ' מדינת ישראל). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים מיסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת- אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי.

לכך מחיר בענישה".

נסיבות הקשורות לביצוע העבירות

12. בענייננו, יש לזקוף לחובת הנאשם ביצוע העבירות במשך 4 שנים. מדובר בהתנהלות שיטתית של אי ניהול ספרי חשבונות כמתחייב מהוראות פקודת מס הכנסה וביצוע עבירות מרמה ותחבולה במס. פן מחמיר נוסף הינו היקף סכום המרמה העומד על יותר מ-2 מיליון ₪, והכל כשנאשם 1, מנהלה של הנאשמת, הינו האחראי הבלעדי למעשים פסולים אלו.

13. **הרקע לביצוע העבירות** - הנאשמת 2 הינה חברה פרטית שהוקמה ע"י אביו של הנאשם, מנכבדי המגזר, ועסקה בהשכרת משרדים בבניין מסחרי בעיר טיבה, בעיקר לגורמים מוסדיים. לאחר מותו הפתאומי של אבי הנאשם, בגיל צעיר, קטע הנאשם את לימודיו באנגליה, שב לארץ וקיבל על עצמו את ניהול העסק. אותה עת היה הנאשם צעיר וחסר ניסיון ולא הצליח להשתלט על עסקי אביו וחובותיו הכבדים. כל אותה תקופה, היה נתון במצוקה ובלחץ כלכלי ונפשי כבד מנשוא ומצא פתרון קל בניסיונו להתחמק מתשלום מס לרשויות. אינני מקבלת טענת ההגנה שהנאשם נקט ככלל בחוסר מעש ולא טיפל כלל בחובותיו כלפי הרשויות. התנהלותו ביחס לדו"ח שנת המס לשנת 2007, כשהודה בכך שהגיש דוח שנחזה להיות דוח שנת מס לשנה זו בו דווח על "אפס" הכנסות, על אף שבפועל גרפו הנאשמים הכנסות בשווי כ-667,000 ₪ מלמדת כי פעל גם אקטיבית בדרכי ערמה ומרמה כלפי רשויות המס. עוד עולה מדבריו, שפעל באותם שנים להשבת חובות המע"מ מול רשות המע"מ.

14. עם זאת, התנהלותו מלמדת בעיקר על חוסר תפקוד, מעשיו לא היו מתוחכמים ולא תוכננו להסוואת והעלמת הכנסות. הנאשם פעל בעסק לבדו ולא הסתייע באנשי מקצוע. בפועל, הושכרו נכסי הנאשמת לגורמים לגיטימיים כגון בנק הפועלים ומשרדים ממשלתיים, אלו שילמו התמורה כדין וקיבלו חשבוניות וקבלות מסודרות. כלל הכנסותיהם נרשמו ותועדו וכעולה מטיעוני ההגנה וממסמך ת/1 (סיכום דו"ח שומה- היקף הוצאות מימון), כספי ההכנסות לא שולשלו לכיסו של הנאשם 1 אלא הועברו לחשבון הבנק של נאשמת ומשם מידיית לתשלום חובות, הלוואות ומשכנתאות, שלהם התחייבו הנאשמים ברבות השנים.

15. בניגוד למקרים דומים בהם מלווים מעשי השמטת הכנסות בתחכום הרב ובהתנהלות עקלקלה, כדוגמת ניהול פנקסי חשבונות כוזבים או כפולים ופעולות חשבונאיות שמטרתן להסוות, לכסות ולהפחית הכנסות ולהטעות את רשויות המס, במקרה שלפנינו כלל הכנסות הנאשמת הועברו לחשבונות החברה ועל כן יכולה הייתה המאשימה, על נקלה, לברר ולבדוק היקף ההכנסות בשנים הרלוונטיות לכתב האישום.

16. הנזק שנגרם מביצוע העבירות שיעור הנזק שנגרם לקופת המדינה כתוצאה מביצוע העבירות המיוחסות לנאשמים נגזר מהיקף ההשמטה של ההכנסה מדיווחי הנאשמים למס הכנסה וליתר דיוק

בעניינינו, למעט בשנת 2007, אי הגשת דוחות מס שנתיים. כפי שעולה מכתב האישים סך כל ההכנסות שלא דווחו למס הכנסה הינו בסכום ניכר שאינו פחות מ-2,331,886 ₪.

17. ב"כ הנאשמים הקדישו חלק נכבד מטעוניהם לפער הניכר בין היקף השמטת ההכנסות המפורט בכתב האישים (כ-2.3 מיליון ₪) לחבות המס שנדרשו לשלם, בהתאם לקביעת פקיד השומה, והסתכמה בכ-65,000 ₪ בלבד. ב"כ הנאשמים סבורים שעל בית המשפט להתחשב, לצורך קביעת העונש, בעיקר בסכום החבות הריאלי, המשקף את הנזק הכלכלי שנגרם, דה פקטו, לקופת המדינה כתוצאה מהעלמת ההכנסות.

18. אין מקום לקבל טיעונים אלו. לשון החוק, כמו גם עמדת הפסיקה, ברורה ובהירה ולפיה על בית המשפט להתחשב בהיקף העלמת ההכנסות ולא בנזק הממשי שנגרם לקופת המדינה. **בעפ"ג (מח-מרכז) 29130-05-14** בענין כהן ואח' אף נפסק בהקשר זה, כי החומרה היתרה שבעבירות המס אינה באי תשלום המס, אלא במרמה המצויה באי דיווח על ההכנסה לרשויות.

באשר לטענה כי אם היו מדווחים הנאשמים על הוצאותיהם הכבדות, ניתן היה לנכותם מהכנסות מושאות כתב האישים, וכך לצמצם את היקף חבות המס, הרי שבהקשר זה נפסק כי מדובר בטענה מתחכמת שהחוטא באי תשלום, מושתק מלטעון אותה. **"יתכבד פלוני וינהל ספרים, ולאחר מכן יעלה טענה זו. מי שאינו מנהל ספרים, כורת את הענף עליו הוא יושב"** (עפ"ג **56587-07-13** מדינת ישראל נ' קובי (27.11.13)).

19. לצד זה, לאור הסכום הנמוך שנקבע לנאשמים להסרת מחדליהם, נותר רק להצטער על כך שלא ניהלו ספרי חשבונות כנדרש, ולא פעלו כדין לדיווח על הכנסותיהם, כמו גם על הוצאותיהם (ראו נ/1). עיון נוסף בת/1 - ריכוז דו"ח שומה מלמד שהוכרו לנאשמים לניכוי, הוצאות מימון ופחת בהיקפים גדולים וכמעט זהים לשווי הכנסותיהם.

20. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מעלה, כי במקרים דומים הוטלו על הנאשמים עונשי מאסר, שרובם לריצוי מאחורי סורג ובריח, לתקופות שאינן קצרות:

ברע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל, נדון עניינו של נאשם שהורשע באי דיווח על הכנסות בהיקף של 2.8 מיליון ₪ והוטלו עליו עבודות שירות. ערכאת הערעור החמירה עונשו והעמידה אותו על 18 חודשי מאסר. בית המשפט העליון דחה את בקשתו והדגיש כי בעבירות כלכליות, המדיניות הינה ככלל לריצוי מאסר ממש;

ברע"פ 773/16 חננאל נ' מדינת ישראל (26.10.16) שהמתחם העונשי שנקבע בו צוין בטעונו המאשימה, נדון עניינו של נאשם שהורשע בהעלמת מס מתחכמת ובין היתר מסירת חשבוניות פיקטיביות, ניהול ספרי חשבונות כפולים, השמדת מסמכים בעלי ערך (סעיף 216 (6) לחוק) ותכנון העלמת מס בהיקף נכבד. עוד עסקין בנאשם שלא הסיר מחדליו. נקבע מתחם ענישה שנע בין 8-24 חודשי מאסר ונגזרו על הנאשם 10

חודשי מאסר. בית המשפט העליון דחה ערעורו אך ציין שמתחם הענישה שנקבע ראוי והולם ואין מקום להתערב בו;

ע"פ(מח-מרכז) 40738-06-15 מאיר בן שבת ואח' נ' מדינת ישראל, נדון עניינו של מי שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בהשמטת הכנסות העולה על 4.5 מיליון ₪. המדובר היה בעבירות מס מתוככמות, הכוללות שימוש בחברות קש ויצירת מצג שווא בכוונה להטעות את רשויות המס. הנאשם נדון ל-30 חודשי מאסר ועונשו הופחת ל-24 חודשים, בין היתר בשל נסיבות אישיות וחלוף זמן;

ע"פ(מח-ב"ש) 7322/04 ביטון נ' מדינת ישראל- הנאשם הורשע בביצוע עבירות לפי סעי' 220(1), 220(4) ו-220(5) לפקודת מס הכנסה. הנאשם הגיש בכל אחת משנות המס חשבוניות כוזבות בסכום כולל של כ-1.6 מיליון ₪. הנאשם נדון ל-9 חודשי מאסר וערעורו נדחה;

21. לצד זאת, קיימים מקרים בהם הסתפק בית המשפט בריצוי עונשים של עבודות שירות ברף מירבי, גם בעניינם של נאשמים שהורשעו בעבירות חמורות ועל פי רב, נוכח נסיבות אישיות מורכבות:

ע"פ (מח-ת"א) 43832-10-13 שאול נ' מדינת ישראל, הורשע נאשם באי הגשת דו"חות למס הכנסה במשך 5 שנים והשמטת הכנסות בהיקף ניכר (5 מיליון ₪). בית משפט קמא קבע מתחם עונשי של 6-24 חודשי מאסר ודן הנאשם לשנת מאסר וקנס בסך 80,000 ₪. בית המשפט המחוזי התחשב בחלוף הזמן ומצבו הרפואי של הנאשם, מיקם עונשו בתחתית רף הענישה והמירו לעבודות שירות;

רע"פ 1840/12 **עוזר נ' מדינת ישראל** (30.4.13)- הנאשמים הורשעו בהנפקת חשבונות פיקטיביות בהיקפים גדולים ובניהול פנקסי חשבונות כוזבים. הנאשם 1 נדון ל-6 חודשי עבודות שירות. נאשמת 2, החברה, עתרה לביטול הרשעתה. בקשת הערעור נדחתה;

רע"פ 7814/05 **שוב נ' מדינת ישראל** (24.1.06)- עורך דין שהורשע ביחד עם אחרים, בהתחמקות ממס בהיקפים ניכרים (5.5 מיליון ₪) במסגרת עסקי נדל"ן שניהל, נדון ל-9 חודשי מאסר. במסגרת ערעור שהוגש הן על ידו והן ע"י המאשימה, התקבל ערעור המדינה על זיכויו בחלק מהעבירות והנאשם הורשע גם בהן, יחד עם זאת, התקבל גם ערעורו ועונשו הופחת ל-6 חודשי עבודות שירות. בקשת רשות הערעור נדחתה;

עפ"ג (מח-ת"א) 33963-12-09 מדינת ישראל נ' אבני- במקרה זה הורשע נאשם ב-21 עבירות שונות של החוק ובהעלמת הכנסות בסך כולל של 6 מיליון ₪. בית משפט קמא גזר עליו 6 חודשי עבודות שירות ובית המשפט המחוזי דחה ערעור המדינה;

עפ"ג (מח-ת"א) 31816-05-13 מדינת ישראל נ' נבון - המדובר בהשמטת הכנסות בהיקף של 3 מיליון ₪ עמוד 6

במשך 4 שנים. בית משפט קמא קבע מתחם שנע בין 5-15 חודשי מאסר והטיל עליו 7 חודשי מאסר. ערעורו נדחה;

בעפ"ג (מח-י"ם) 15162-06-13 גלוברמן נ' מדינת ישראל, שם הורשע נאשם בעבירות מס חמורות ועונשו הוקל לעבודות שירות, בשל נסיבות אישיות הקשורות לפגיעה קשה באחד מבני משפחתו;

בעפ"ג (מח-ת"א) 24375-12-12 זרזבסקי נ' מדינת ישראל- התקבל ערעורו של נאשם, שהורשע בעבירות לפי חוק המע"מ ומסירת ידיעה כוזבת במטרה להתחמק מתשלום מס בסך של יותר מ-2.5 מיליון ₪. המחדל לא הוסר במלואו. בית משפט קמא גזר עליו שנת מאסר ובית המשפט המחוזי הפחית עונשו ל-6 חודשי עבודות שירות, נוכח בעיות בריאות של ילדיו.

עוד אפנה למקרים בהם הושתו על נאשמים עונשי עבודות שירות, חלקם פרי הסדר טיעון בין הצדדים- ת"פ 43406-05-13 (רמלה) **מדינת ישראל נ' זינדאני**; ת"פ (ת"א) 36702-01-15 **מדינת ישראל נ' פריינד**; ת"פ (חי') 2428/07 **מדינת ישראל נ' נוסם**; ת"פ (ת"א) 61997-12-15 **מדינת ישראל נ' קלאוס ומרעי** (תלוי ערעור על גזה"ד).

22. לאור כל האמור לעיל ובהתחשב בכל הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, אני קובעת מתחם ענישה שנע בין 6-20 חודשי מאסר. אינני סבורה שיש מקום בענייננו לגזור גזירה שווה, כעתירת המאשימה, מהמתחם העונשי שנקבע ברע"פ 773/16 בעניינו של חננאל, הנע בין 8-24 חודשי מאסר, משנסיבותיו חמורות יותר (מסירת חשבוניות פיקטיביות, ניהול ספרים כפולים, השמדת מסמכים ואי הסרת מחדלים).

עתירת ההגנה לחריגה מהמתחם ולביטול הרשעת הנאשם

23. ההגנה עתרה לביטול הרשעת הנאשם נוכח הנזק הרב שצפוי לעיסוקו במידה שתותר הרשעתו על כנה. כזכור, הנאשם עורך דין, עושה בשנים האחרונות חיל בתחום זה ומשמש כיו"ר ועדת המשולש בלשכת עורכי הדין. הגם ששירות המבחן לא התבקש להתייחס לסוגיה זו (בהתאם להחלטת כב' השופט קרשן), הצטרף אף הוא לחשש שהעלתה ההגנה לפגיעה קשה בשיקומו ועתידו של הנאשם, ככל שלא תבוטל הרשעתו.

24. כלל נקוט בידינו הוא כי משהוכחה אשמתו של אדם, יש להרשיעו בדין, והימנעות מהרשעה מהווה חריג לכלל זה. חרף הכלל האמור, בית המשפט העליון קבע בשורה של פסקי דין, כי בנסיבות יוצאות דופן בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה, ינקוט בית המשפט בחלופה של הטלת ענישה ללא הרשעה. קביעה זו מבוססת על הכרת המשפט במורכבות החיים האנושיים, בהם עשויים להיווצר מצבים אשר אינם מתאימים להחלת הכלל המחייב הרשעה פלילית בעקבות הוכחת האשמה. מצבים חריגים ויוצאי דופן, בהם עוצמת פגיעתה של ההרשעה בפלילים בנאשם האינדיבידואלי גוברת על שיקול האינטרס הציבורי - חברתי כלכלי, ומאפשרים להימנע מהרשעת הנאשם בדין. (ראה

ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל, (31.12.07), ע"פ 2513/96 מדינת ישראל נ' שמש ואח', פ"ד נ (3) 682, ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685).

25. בע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: "הלכת כתב") נקבע, כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטבר שני תנאים, האחד - סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. השני - על ההרשעה להוות פגיעה חמורה בשיקום הנאשם. עוד התווה כב' השופט לוי קווים מנחים נוספים הקשורים בנסיבות חריגות של הנאשם, כאשר על כפות המאזנים עומדים מחד האינטרסים האישיים של הנאשם ומאידך, האינטרס הציבורי. בין השיקולים שמנה, המתייחסים לשיקומו של הנאשם, עומדים השיקולים הבאים: האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם, מידת הפגיעה של העבירה באחרים, הסיכון בהישנות דפוס ההתנהגות מצד הנאשם, יחסו של הנאשם לעבירה, נטילת אחריות והבעת חרטה וכן השפעת ההרשעה על תחומי פעילות הנאשם. מן העבר השני, יש ליתן משקל לשיקולים שבאינטרס הציבור, תוך שימת דגש על טיב העבירה והאפקט הציבורי של ההרשעה.

26. בפסיקה מאוחרת יותר הדגיש בית המשפט העליון כי מדובר בחריג מצומצם שייעשה בו שימוש "רק במקרים חריגים ויוצאי דופן שבהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרת העבירה" (ראו רע"פ 3589/14 לוזון נ' מדינת ישראל, מיום 10.6.14). הימנעות מן ההרשעה הופכת לקשה וחריגה יותר ככל שהעבירה חמורה יותר, שכן ניצבת בפנינו השאלה במלוא עוזה - האם יש בשיקולים האישיים של הנאשם כדי לגבור על האינטרסים הציבוריים, ובין היתר על הצורך בהרתעת היחיד והרבים.

27. בענייננו, גם אם אלך כברת דרך לקראת הנאשם ואקבל טענתו, כי הרשעתו בדיון תגרום נזק של ממש לעתידו ומעלה סיכון גבוה לשלילת רישיונו, ישמשו לו טיב העבירות בהן הורשע כמכשול של ממש לביטול הרשעתו.

28. כפי שכבר הוטעם, הנאשם הורשע בביצוע צבר עבירות מס חמורות, במשך שנים. "בתיקים כלכליים, בדגש בתיקי עבריינות פיסקלית, הותוותה בפסיקה מדיניות ענישה, אשר לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס, תוך מתן עדיפות לשיקולי ההרתעה והגמול, ולבכרם על פני נסיבותיו האישיות של העבריין" (רע"פ 2638/13 עובדיה נ' מדינת ישראל (28.4.13); רע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל; רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.13)).

29. זאת ועוד. דווקא העובדה שאין מדובר בנישום רגיל מן היישוב אלא בנאשם בעל השכלה משפטית שהציפיה ממנו הינה לסטנדרטים גבוהים של הקפדה על טוהר מידות ושמירת החוק, עומדת לו לרועץ ומחייבת להותיר הרשעתו על כנה, גם אם יהיה בה כדי לסכן המשך פועלו כעורך דין. ראו לעניין זה רע"פ 7814/05 בעניינו של שוב, הרואה בנסיבות היות המערער עורך דין במקצועו, נסיבה המחמירה את מצבו וכן בש"פ 2797/04 מדינת ישראל נ' רומל קעדאן (28.3.04).

30. עיינתי בפסיקה שהגישה ההגנה, ובה בוטלה אמנם הרשעת נאשמים בעבירות מס אלא שמדובר בעבירות קלות יותר, המצויות ברף התחתון של עבירות המס. (ראו: עפ"ג(מח-מרכז) 61316-02-17 מדינת ישראל נ' שני; עפ"ג 26177-05-14(מח-מרכז) בהרב נ' מדינת ישראל).

31. אינני מתעלמת משיקולים טובים ורבים לקולא העומדים לזכות הנאשם ואתחשב בהם בגזירת עונשו, אלא שאין בכוחם להצדיק חריגה מגדר המתחם, הם אינם עולים בקנה אחד עם הוראת סעיף 40ד' לחוק העונשין העוסק בחריגה מהמתחם לקולא ואינם בגדר "שיקולי שיקום". מטעמים אלו, בקשת ההגנה נדחית.

באשר לנסיבות הנאשם

32. בעניינו של הנאשם התלכדו נסיבות רבות שיש לזקוף לזכותו. הנאשם בן 41, אדם משכיל ואיכותי, בן למשפחה מכובדת ונטול עבר פלילי. הנאשם נטל על עצמו, כמעט בלית ברירה, את ניהול עסקי אביו שנפטר במפתיע. נוכח חוסר ניסיונו והעדר כישורים מתאימים כרע תחת הנטל, נקלע למצב של סחרור כלכלי, הסתגר בד' אמותיו, נמנע מלקבל עזרה ממשפחתו וגורמים מקצועיים וחטא חטא כבד בהתנהלות פסולה כלפי רשויות המס. התרשמתי מנאשם נעדר דפוסים עבריינים ואף לא דפוסים מרמתיים המאפיינים עברייני צווארון לבן.

33. כעולה ממסמך נ/1, שנכתב ע"י הפסיכיאטר המטפל בו, במהלך השנים 2006 ואילך, שקע הנאשם בדכאון קשה עקב המצב הכלכלי אליו נקלע. בשל כך, לא הצליח לעבוד ולתפקד, נמנע ממפגשים חברתיים ונותר מסוגר בבית אמו. עוד עולה שהנאשם נטל טיפול תרופתי נוכח מצבי הדכאון והחרדה בהם היה שרוי. עוד עיינתי במכתבו של ראש עיריית טייבה, מר שועאע מנצור (נ/4), ששכר באותה עת משרדים בבניין הנאשמת. במכתבו מספר עו"ד מנצור שהיה מודע למצבו הכלכלי והנפשי הקשה של הנאשם ואף ניסה לסייע לו עד שבהמשך התגייסה לטובתו משפחתו וסייעה לו לצאת מהמשבר.

34. הנאשם הודה, הביע חרטה וחסך זמן שיפוטי. למעשה, גילוי המעשים בגינם הורשע נעשו ביוזמתו, במסגרת חקירתו כמתלונן בעבירות של איומים שבוצעו כלפיו ועל רקע חובות שחב. הנאשם שיתף פעולה באופן מלא בחקירתו, הודה בכתב האישום ככתבו וכלשונו ובמהלך כל ההליך, אם בפני שירות המבחן ואם בדברו לבית המשפט, חש בושה רבה בגין מעשיו וביטא הפנמה מלאה של הפסול במעשיו.

35. נטילת האחריות על מעשיו וחרטתו של הנאשם הובעו גם בהתנהגות בדרך של הסרת מחדל. במקרה דנן המחדל הוסר, אם כי בשלבים מאוחרים של ניהול ההליך, באופן מלא. כמו, כן הנאשם הסדיר את כלל חובותיו למע"מ (נ/4). כידוע, בתיקים שגלומה בהם תועלת כלכלית, יש חשיבות רבה לשקול בין שיקולי הענישה, החזרת הגזלה, הסרת המחדל ותשלום המס הנובע מהכנסות שהועלמו. "הסרת המחדל, בדומה לכל מעשה של תיקון תוצאות העבירה ופיצוי הנזק, לא רק שעולה בקנה אחד עם

האינטרס הציבורי, הן הערכי והן הכלכלי, אלא אף מלמדת באופן מובהק על נטילת אחריות והבעת חרטה" (עפ"ג (מרכז) 26177-05-14 **בהרב נ' מדינת ישראל**). לצד זאת, אין בכך כדי להמעט מחומרת המעשה, ואף הפסיקה מורתנו שלא להפריז במשקל הניתן בענישה להסרת מחדל (ראו ע"פ 2407/05 **מן נ' מדינת ישראל** (11.7.05); רע"פ 2638/13 **עובדיה נ' מדינת ישראל** (28.4.13)).

36. עוד אתחשב בחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות. הנאשם הורשע בגין מעשים שמועדם החל לפני 11 שנים. עם זאת, מדובר במעשים שלא היו ידועים לרשויות עד למועד חקירתו. פרקי הזמן בתיק זה, ממועד החקירה ועבור לניהול התיק, אמנם אינם חריגים לסוג זה של עבירות אך יש להם חשיבות נוכח דרכו החיובית של הנאשם בשנים האחרונות. הנאשם לא שקט על שמריו, עשה מאמצים רבים לצאת מהמשבר הכלכלי והנפשי אליו נקלע, נישא לרעייתו, סטודנטית ללימודי רפואה ולזוג בת תינוקת. עוד החל לעבוד כעורך דין, וכעולה ממכתבי ההמלצה (נ/3) עושה זאת בהצלחה רבה תוך תרומה ממרצו ומכישוריו לפעילות לשכת עורכי הדין.

37. בבואי לגזור עונשו של הנאשם בגדרי המתחם, מצאתי לשקול לחומרא משך זמן העבירות והיקף המרמה. מן העבר השני, אתן משקל נכבד לעברו הנקי של הנאשם, נטילת האחריות, הסרת המחדל, הרקע לביצוע המעשים וחלוף הזמן. עוד אתחשב בכך שהרשעתו, כמו גם עונשו בתיק זה, עלולים להסב לעתידו המקצועי של הנאשם נזק רב. כפי שהובהר, אין בכוחם של הפרמטרים שצוינו כדי להביא להמנעות מהטלת עונש מאסר, אך יש בהם, ללא ספק, כדי להוביל למיקום עונשו של הנאשם בתחתית מתחם הענישה שקבעתי.

38. בכל הקשור לדרך נשיאת המאסר, התיק שלפניי גבולי. כאמור, נקבעה הלכה פסוקה בעבירות מס המורה על עדיפות לריצוי עונש מאסר ממש, גם אם לתקופה קצרה וזאת בעיקר למטרות הרתעת עברייני מס. לאחר ששקלתי את כלל השיקולים, ונתתי דעתי בין היתר לנסיבות הנאשם ומיהותו, מצאתי כי מדובר במקרה מיוחד המאפשר ריצוי עונש שלא מאחורי סורג ובריח. אדגיש כי לא הגעתי להחלטה זו בקלות ראש אלא לאחר התלבטות קשה.

39. עוד שוכנעתי כי מאסר ממש עלול לגרום נזק קשה לנאשם נוכח אישיותו השברירית ומצבו הנפשי המורכב. כל עונש הכולל רכיב מאסר יגרום ממילא נזק קשה לעיסוקו של הנאשם, וכפועל יוצא מכך לפרנסתו ולמשפחתו, אך אני סבורה שבענייניו יש מקום לאמץ את הגישה הדוגלת בענישה החמורה דיה להשגת מטרותיה ואינה לוקה במגרעותיו ההרסניות של מאסר ממש (עמדה המתחזקת בשים לב להמלצות שפורטו בדו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים (ועדת דורנר, פורסם בנובמבר 2015) **והצעת חוק העונשין (נשיאת מאסר בעבודות שירות-הוראת שעה התשע"ז-2016)**).

40. באשר לקנס - כידוע, בעבירות כלכליות יש חשיבות רבה לפגיעה גם בכיסו של הנאשם. שיעור הקנס נגזר מחומרת העבירה, מצבו הכלכלי של הנאשם והיקף המרמה. בענייניו מצאתי לקבוע מתחם קנס

הנע בין 40,000-80,000 ₪ ולמקם עונש של הנאשם במרכז המתחם.

41. **באשר לנאשמת 2-** מדובר בחברה שאינה פעילה משנת 2009. בנסיבות אלה אטיל עליה קנס סמלי.

42. אשר על כן, אני גוזרת על הנאשמים את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל בן 6 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות. הנאשם ירצה עבודות השירות במתנ"ס קרית נורדאו בנתניה, 5 ימים בשבוע, במשך 7 שעות עבודה יומיות, החל מיום 4.1.18. במועד זה יתייצב הנאשם עד השעה 08:00 במנהלת הממונה על עבודות השירות מחוז מרכז. הנאשם מוזהר בשיתוף פעולה עם הממונה וככל שיפר תנאי הממונה, ניתן יהיה להפקיע העבודות ולהטיל עליו מאסר ממש.

ב. 6 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם יעבור בתקופה של 3 שנים מהיום עבירה בה הורשע.

ג. קנס בסך 50,000 ₪ או 45 ימי מאסר. הקנס ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.3.18.

ד. **לנאשמת 2 -** קנס סמלי בסך של 100 ₪ אשר ישולם על ידי הנאשם עד ליום 1.3.18.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בלוד תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ב כסלו תשע"ח, 10 דצמבר 2017, במעמד הצדדים.